Ч. 258 (11.225). Львів, пятниця 18. листопада 1927. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II пов. — Конто почт. щад. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

У невідоме мчиться тройка...

Львів, 17. листопада 1927.

Засідання Центрального Комітету і Центральної Контрольної Комісії Всесоюзної Компартії, на якому виключили Троцького і Зіновева з ЦК. партії, було дуже знаменне своєю дискусією між правлячою тепер партійною більшістю (сталінцями) і провідниками опозиції. На тому засіданні Троцький між іншим сказав: „Нинішня організаційна побіда Сталіна попереджує його політичний провал. Це неминуче і станеться при сталінському режимі нагло... Проганяючи, позбавляючи праці (членів партії опозиціоністів—Ред.), правляча фракція ділає буком і нагайкою проти власної партії. Партійний робітник боїться у власному парт. гуртку говорити те, що думає, боїться голосувати згідно з власною совістю. Апаратна диктатура терроризує партію, ослаблює її здатність тримати в остраху клясових ворогів".

На томуж засіданні Зіновев казав: „Я розумію, що при неправильности клясової лінії Сталіна — він примушений правити при допомозі тих надзвичайних засобів, военного положення. А чейже давно відомо, що при допомозі надзвичайного военного положення може управляти і не дуже розумний правитель. Коли говорити коротко, то приходиться ствердити, що весь біжучий момент нашої внутрішньопартійної боротьби зводиться до слідуючого: нам прийдеться або дати нам можність говорити у нутрі партії і до партії, або всіх нас арештувати. Іншого вибору нема".

На те відповів Сталін: „На минулому пленумі ЦК і ЦКК деякі товариші робили мені докори за мягкість у відношенні до Троцького і Зіновева за те, що я відмовляв пленуми від негайного їх виключення. Можливо, що я тоді помилявся. Але тепер, після всього того, що ми пережили — для мягкости нема місця. Тепер треба стояти в рядах тих товаришів, які вимагають виключення Троцького і Зіновева з ЦК". Це на тому засіданні і сталося.

З наведених вимків з промов провідників опозиції і Сталіна можна було вже тоді вносити, що між правлячою під проводом Сталіна більшістю і опозицією до згоди не прийде. Проти виключення з ЦК зареагували Троцький і Зіновев протестом та відкликом до зїзду партії. Сталін на ті протести не зважав і продовжував репресії відносно опозиції. В часі ювилейних свят з нагоди 10-ліття більшовицького перевороту виступила опозиція активно і демонстративно з прилюдним обвинуваченням Сталіна перед демонстрантами. Троцький промовляв на площі у Москві, а Радек у Ленінграді. Опозиційних демонстрантів силою розігнали війська ДПУ, при чому не обійшлося без поважних жертв по обох сторонах. У Ленінграді число жертв було навіть дуже поважне. Таким чином внутрішня боротьба у компартії перейшла в сам день 10-тих роковин більшовицької диктатури кріваший хрест. Між двома крилами партії повстав глибокий рів. Наслідки цього мусіли в наслідку стати діймаючо-болючими для всіх комуністів. Найновіші телеграми принесли вістку з Москви про виключення Троцького і Зіновева взагалі з комуністичної партії. Самозрозуміло, що з ними виключені з партії й усі їх прихильники. Виключив їх з партії у приспішеному порядку не партійний зїзд, що пічнеться щойно 1. грудня, а зновже таки ЦК і ЦКК на спільному засіданні, отже установи, ухвали яких Троцький і Зіновев уважають для себе необовязуючими.

Та якби там не було, то факт виключення з партії вчерашніх її провідників і теоретиків, вчерашніх керманичів більшовицького державного корабля, вчерашніх героїв комунізму і керманичів комінтерну стався. В житті комуністів починається нова трагічна доба. Бож ніхто не заперечить, що тепер у СРСР істнує вже дві комуністичні партії. Опозиція-ж була зорганізована і законспірована в цілому СРСР. На Україні, наприклад, орґанізували її, як це принагідно виявилось, системою девяток по більших, системою пяток по менших, а трійок по найменших партійних осередках. В самих центрах силами опозиції було обсаджених багато дуже відповідальних, особливо господарських установ. Державний апарат відчуе сильно цей розкол у компартії, відчує його болючо, а це без сумніву відібється на господарстві та й взагалі на державному будівництві. Опозиція тепер не скапітулює і буде вести далі конспіративну роботу. Появилася вже й поголоска про убийство Троцького. Вона не провірена і прикладати до неї якоїнебудь ваги не слід та вона є знаменним явищем хвилі. Кріваві порахунки між керманичами російського комунізму вже почалися на московських і ленінградських площах і їх припинити тепер нікому не вдасться. Нема сумніву, що на зорганізований террор більшости террором буде відповідати й опозиція.

А населення? Населення тішилося і напевно й тепер тішиться тими крівавими розправами між самими комуністами. Воно не розбирається в тонких ідеольоґічних розходженнях воюючих таборів, та всеж симпатизує опозиції з тієї простої причини, що це одинока опозиція в СРСР, словом тому, що це взагалі опозиція, не входячи в істоту її бажань та домагань. Але нема сумніву, що опозиція, будучи при владі, принеслаб населенню рецедиву военного комунізму. На Україні опозиція принеслаб крім тієї рецедиви ще й русифікацію та ліквідацію всего того, що там твориться на украінізаційному і культурному українському фронті. Зіновев і Троцький є завзятими противниками не тільки українізації, але й якоїнебудь підтримки для чисто культурної української праці.

Одначе в теперішній стадії боротьби між комуністами у СРСР такі справи вже не грають найважнішої ролі. На перший плян висунулася там проблема основніша та далекосягліша: бути чи не бути комунізмові та його диктатурі взагалі? Хто побідить в результаті боротьби? Покищо вся сила й апарат в руках Сталіна. Та чи на довго? На це питання ніхто відповіди не дасть. На Сході Европи запалали нові вогні, вогні соціяльної пристрасти, підсичені й особистими антаґонізмами, вогні, що можуть спалити на попіл весь десятилітній дорібок комуністів, проковтнути їх самих та зробити по собі місце... комусь і чомусь, чого не передбачиш. Революція тратить ґрунт, тратить провідну ідею, коли бються і фізично себе ліквідують самі її ідеольоги. Термідор! Памятний Термідор французької революції здійснюється і на Сході Европи. Над Невою і Москвою буде він далеко крівавіший ніж був над Секваною. А там у розгарі боротьби, у перспективі її несподіванок і ускладнень усякими новими і посторонніми (некомуністичними) чинниками маячить і бонапартизм і реставрація і що хочете... Та все воно не збагнуте і невідоме, як незбагнута душа і психіка москаля.

Початки кампанії.

Натиск на „зухвалі" меншости. — Розвязування віч. — Провокація і підготовка репресій. — „Комунізм" і „Луги".

Вчорашне „Слово Польске", подаючи свої власні інформації на тему можливого бльоку непольських народів, зазначує, що такий бльок був би не на руку урядові зогляду на його меншостеву політику. В напрямку розсадження самої ідеї бльоку уряд мав розпочати відповідну контракцію.

Не будемо вдаватися в польські здогади і комбінації. Находимося в добі передвиборчої горячки, серед якої розливається повінь поголосок. Однак цікавить нас відомість, що „санаційний табор лянсує навіть поголоски про кампанію, яка буде ведена у відношенні до зухвалих меншостей".

Що це значить? Це значить, що находимося напередодні нових трудніщів, перепон, заборон і репресій. Посмак будучих подій вже маємо. З провінції одержуємо все частіше відомости про розвязування віч Українського Національно-Демократичного Обеднання. Саме тоді, коли по Поділлі товчеться Бриль, коли шугають по західноукраїнських землях усякі хлібоїдські шуліки, коли тзв. УНС (хлібоїди Даниловича) скликує на грудень свій „конгрес" до Львова, адміністрація забороняє й розвязує віча українських самостійних партій.

Одночасно й „санаційна преса" вже розпочала підготовчу акцію до кампанії проти „зухвалих меншостей". Розуміється, на перший вогонь йдуть українці. Кампанію розпочав найновіший союзник „санації" Домбровський у своїму „Іл. Кур. Цодз.". До безнастанних цькувань проти українців тепер додано вже явні зазиви до репресій. В ч. 316 з 16. ц. м. стрічаємо статейку-кореспонденцію зі Львова під обіцюючим написом „Нова хвиля терору". Тенденцією цього „санаційного" органу повторити 1922 рік, коли то ґен. Сікорський понад 20 тисяч українців запроторив у тюрми на передодні виборчого акту. Притокою до цього служить йому анонім такого змісту:

„П. Т. Ваша зрадницька акція мусить бути покарана. До 14 днів виступіть з партії УНС й оголосіть це в одній з українських газет. В противному випадку Ваше майно й життя остають до диспозиції „УКС". Нащадки Святополків Окаянних, Балабанів і Твердохлібів — вибирайте! Смерть зрадникам й учасникам II. конгресу! — Український Курінь Смерти".

Подаючи цей анонім, який в добі хоробливої продукції і поширювання всяких летючок — може бути жартом якоїсь безтурботної одиниці або таки звичайною провокацією, „санаційний" орґан взиває до репресій, щоби „запевнити повну безпеку життя і майна своїх льояльних горожан". Очевидно, все це є „більшовизмом", з яким треба розправитися безпощадно. „Комунізм" на українських землях буде, мовляв, знищений аж тоді, як розвяжеться всі „Луги", що

„під покришкою пожарничих вправ учать молодь військових вправ і в той пиничний спосіб приготовляють будучу боротьбу з Польщею. Повний розгром тих більшовицьких „ячейок" лежить в сутньому інтересі держави. Якщо уряд бажає спокою на окраїнах, мусить почати від вичищування більшовицького бурьяну, а тоді льояльна державна думка віднесе побіду серед українського населення".

Отже заповіджена кампанія проти „зухвалих меншостей" вже розпочата. Провокаційний анонім має за завдання видвигнути з нетрів забуття розкладову хлібоїдщину, зробити її важливим чинником, на який ніби то чигають якісь революційні орґанізації, в даному випадку оклепаний, таємний „Український Курінь Смерти". Виступаючи в обороні „льояльних горожан" зпід стягу Даниловича і тов., адміністрація може мати вихідну точку до репресій у відношенні до українських самостійницьких чинників. Тим способом наміряють хлибоїдські чинники й їхні протектори викликати пригноблюючі настрої серед українського громадянства та промостити шлях другому хлібоїдському „конгресові" — саме в розгар виборчої акції. Сіллю в оці польських „кресових" шовіністів і хлібоїдів є лугові організації. „Санаційний" орган ставить їх на „більшовицькому" індексі і взиває до ліквідації, щоби тим способом гідно завершити діло б. станиславівського воєводи Корсака, який мав вигострений слух на підшепти хлібоїдщини.

Кампанія починається на всіх фронтах. Невиключене, що вона виллється у широку репресійну акцію. Однак вона найде українське громадянство цілким, суцільним і сконсолідованим, готовим зустріти всі несподіванки, які не будуть для нього ніякою несподіванкою.

Бюрократичні забаганки.

Безправний стан у самоврядній ділянці.

Недавно в передовиці звернули ми увагу на намірену урядом ліквідацію Тимч. Самовряди. Виділу, на ліквідацію останків галицької краєвої автономії. У звязку з цею ліквідаційною тенденцією львівська „Хвиля" помістила розмову з неназваним, але визначним самоврядовцем. Між іншим висловив розмовець деякі цікаві помічення і пригадав важні призабуті факти:

„В Галичині знесено в р. 1920 сойм і Краєвий Виділ, а на їх місце покликано Тимч. Самоврядн. Виділ з повними компетенціями Краєвого Виділу й адміністраційно-виконавчими правами сойму. Т. С. В. мав істнувати до часу створення самоврядувань вищого ступня, себто соймиків і воєвідських виділів. Законом з 2. грудня 1920 Галичину поділено на чотири воєвідства, з коли в 192? р. хотіли приступити до

розписання соймових виборів, представники союзних держав заявили тодішньому премієрові, д-рові Новакові, що не дозволять перевести виборів у Сх. Галичині та що не признають східних границь республики — по ризькому трактату — доки воєвідствам: львівському, станиславівському і тернопільському не буде признана автономія. Внаслідок того наспіх в останній хвилі на внесення міністрів справ закордонних і внутрішніх законодатний сойм на своєму останньому засіданні — дня 26. вересня 1922 р. — ухвалив закон про воєвідську автономію. Згідно з тим законом, приготованим серед великого поспіху, згаданим воєвідствам признано соймики і повітові виділи з широкими компетенціями. Закон з 26. вересня 1922, оголошений в Д. З. Річипосполитої ч. 70, позиція 829, в арт. 28 постановляє, що він входить в життя в два роки після його оголошення. Оголошено його 25. жовтня 1922, отже його здійснення мало наступити 25. жовтня 1924. Та це — як відомо — не сталося. Річпосполита не виввязалася зі свого зобовязання, а це тому, що воєвідського самоврядування не хочуть націоналісти з огляду на українців, а людові партії тому, що в добі розпаношеного соймовладства посли знали, що староста зробить те, чого бажає собі інтервенюючий посол, а на соймики і виділи ніякого впливу мати не може".

Зовсім природно, що уряд, з якого повновластей виключено самоврядні справи, не має права ліквідувати Т. С. В. Та, не зважаючи на те, теперішня бюрократія має свої власні забаганки. Цікаво, що уряд, який заєдно підкреслює свою правну основу, який після перевороту ствердив, що за Хієнопяста діялося багато несправедливостей, не спішиться здійснювати закону з 26. вересня 1922, а навпаки посягає на останки галицького самоврядування, якого не важився ліквідувати навіть Хієнопяст. Коли йде про тзв. шкільний закон з 31. липня 1924, то уряд невільничо тримається його букви і спрепарованих на його основі плебісцитових вислідів, але закон з 26. вересня 1922, хоч який він карикатурний, приноровлений для упривілеєння польської меншости, не находить у нього ніякого відгомону, бо творить деяку обмежену базу для самодіяльности українського населення. „Зелена" бюрократія, не оглядаючись на свої власні закони, мріє про здійснення повного централізму в далеко ширшому обємі, як колишній царський централізм. Справи Т. С. В., як і взагалі справи реституції знищених або зведених на бюрократичні манівці самоврядних установ не спустить з ока українське громадянство.

Сучасний стан промисловости й сільського господарства на Україні.

(Тези до доповіди Чубаря на X. зїзді КП(б)У).

В статті „Десять літ „соціялістичного" будівництва в Радянському Союзі" ми вже реферували дуже бідну фактичним матеріялом, але зате тим богатшу убійчою критикою радянської дійсности доповідь економічного диктатора СРСР. В. Куйбишева. Два тижні пізніше (28. жовтня) пленум Центр. Комітету КП(б)У. затвердив тези до доповіди Чубаря на X. зїзді КП(б)У про перспективи господарського будівництва України. Чубар, як і Куйбишев, насамперед почав з характеристики здобутків радянського будівництва на Україні. На Україні період відбудови господарства числить лише 5 літ, бо по скінченні громадянської війни в 1920 р. (а фактичної окупації України Московщиною) наступив великий неврожай 1921 р., що страшенно підірвав темпо розвитку народнього господарства України.

На думку Чубаря найважніші показчики підсумків відбудовного періоду в українському господарстві є такі. Гуртова продукція цензової промисловости в 1922-23 році виносила лише 800 міл. передвоєнних карб. В р. 1926-27 вона піднялася до 1 міліярда 280 міл. передвоєнних карбованців, цебто дала 95 прц. продукції 1913 року. Добування вугля з 273 міл. пудів у 1920-21 р. збільшилося до 1 міліярда 405 міл. пудів; виплав чавуну в цьому часі збільшився з 2 міл. пудів до 184 міл. пудів; виріб сільсько-господарських машин зріс з 4,8 міл. передвоєнних карб. до 55 міл. передвоєнних карбов.; виріб цукрового піску збільшився з 4,6 міл. пудів до 46 міл. пудів. На загал протягом останніх 3 років галузі, що продукують засоби виробництва, збільшили випуск своєї продукції на 124 прц., а галузі промисловости, що продукують переважно засоби споживання — на 37 прц.

Середнерічний виріб одного робітника в усій цензовій промисловости (без цукрової) виносив лише 1.090 передвоєнних карбованців у 1922-23 році, але дійшов до 2.030,4 передвоєнних карб. у 1926-27 році. Середнємісячна заробітна плата одного робітника великої промисловости збільшилася з 19,27 бюджетових карбованців у 1922-23 році до 88,30 бюджетових карб. у 1926-27 році.

Такими цифрами хвалиться щодо української великої промисловости Чубар. Дійсно, коли ми будемо рівняти продукцію українського робітника й його заробітну плату в часі після війни, коли на Україні панував ще чистий комунізм, з продукцією й заробітною платою того самого робітника після пяти років нової економічної політики, цебто доби звичайного державного капіталізму, то побачимо, що зріст як продукції, так і заробітної плати був ніби то великий, бо подвоївся. Але заразом для кождого, хоч трохи обзнайомленого з життям капіталістичних країн, а навіть самої України перед світовою війною, ці цифри показують, що соціялізована велика індустрія України стоїть щодо продуктивности праці й оплати цеї праці на страшенно низькому рівені. І справді, річна продукція українського робітника в великій індустрії виносить в 1926-27 р. коло 1000 долярів, а його місячна плата виносить коло 19 долярів. А в році 1923 річна продукція американського робітника виносила у великій індустрії пересічно понад 4.000 долярів, а його місячний заробіток понад 200 долярів. Ми не кажемо про спеціяльні категорії робітництва, як наприклад про будівельних робітників, де заробітна плата виносила понад 300 до 400 долярів місячно. Взявши на увагу, що засоби поживи в Злучених Державах дешевші, ніж на Україні, а вироби індустрії ще дешевші, ми можемо сказати, що реальна місячна заробітна плата американського робітника великої промисловости 15 до 20 разів більша, ніж заробітна плата робітника в „робітничо-селянській", „соціялістичній" і т. д. Україні. Таке його становище на 10 році революції.

Подивімся тепер, що каже Чубар про розвиток сільського господарства України. Засівна площа поширилася з 15,7 міл. десятин в 1922 р. до 21,2 міл. дес. в 1927 р., цебто загалом поля зросла за цей період на 35 прц. Забезпеченість робочою худобою на 100 дес. засіву, що після недороду зменшилася з 23,6 голів у 1922 році до 20,5 голів у 1924 році знову збільшилася в 1927 році до 23,9 голів. Число великої худоби всіх відмін, яке також зменшилося з 28,4 міліони голів у 1922 році до 21,8 міл. голів у 1923 р. за останні роки зросло до 25,5 міл. голів. Ось і все, що уважав за потрібне оказати Чубар про сучасний стан і розвиток сільського господарства. І ми розуміємо, чому він подав саме ці відомости, бо ними він у некритичної публики хотів викликати враження, що справді сільське господарство України відроджується й розвивається. А хай би він подав цифри не про зріст засівної площі, а про зріст урожайности від десятини засіву, про зріст споживання кращих культур зерна, про зріст технічних культур, про забезпечення селянства робочою худобою і т. д. А з інших, теж більшовицьких джерел ми знаємо, що й досі 46 прц. всіх селянських господарств не має коней, що площа під засівами технічних культур власне в минулому році катастрофально зменшилася, що селянство так перетяжене податками, що уряд мусів 25 прц. селянських господарств звільнити від податку, бо вже не було з того стягати і т. д.

Всі дальші виводи Чубаря про „основні передумови й найголовніші шляхи господарського розвитку УСРР", а також про „основні директиви за пятирічним пляном", це в суті річи з одного боку побожні бажання до всесильного центру — Москви, щоби вона мала на увазі, що Україна має найкращі умови для розвитку таких галузей промисловости, як вуглина, металева, машинобудівельна, цукрова, хемічна й не гальмувала цього розвитку, а з другого боку — величезний реєстр того, що конче треба зробити, а що досі не було зроблене радянською владою. Сумом кладовища віє від цієї частини тез Чубаря.

Виборчі висліди.

НАДВІРНЯНЩИНА.

Висліди виборів до громадських рад у надвірнянському судовому повіті представляються ось як: Битьків: українців 22, поляків 17, жид 1. Велесниця Дол.: українців 13, поляків 3. Волосів: українців 16, поляків 16. Гаврилівка: українців 40, поляк 1 (вір.). Гвізд: українців 40. Зелена: українців 27, поляків 2, жидів 11. Камінне: українців 15, поляків 6, жидів 3. Майдан Гор.: українців 13, поля-

ВОЛОДИМИР РИНЯВЕЦЬ,
свящ.-емерит.

2)

Шавниця й околиця.

(Спомини 73-літнього.)

Докази на істнування українських осель здовж Татр. — Українські села по другому боці. — Малий екскурз до... Яворова. — Що я там знайшов у старих метриках.— Вдячна праця для наших священиків.

Маючи це глибоке переконання, що Шавниця і Кросценко над Дунайцем були українськими оселями, думав я собі дальше, що за мала булаб оаза, яка складалася би з усього 6 сіл — мусіла вона дальше тягнутися в Галичині і лучитися з українськими селами на б. Угорщині. Мусіла й дальше тягнутися до Татр і хто зна, чи й Тильманова на дорозі до Нового Санча й Охотніца й інші місцевости не були українськими оселями? Скріпляло мене в цьому переконанні ще й отсе: Відомо, що за часів Хмельниччини висланники великого гетьмана накликували всюди український нарід до повстання, відомо, що з тою метою були і в Татрах. Ясно, що вони не могли заходити до польських сіл у Татрах і там промовляти, тому, що легко в першому селі могли бути страчені, тільки мусіли бути в українських селах у Татрах. Дальше приходила мені в тих роздумуваннях назва селян у Явірках „Оприсек", яких походження, гадаю, вказує теж на щось. Бо якщо вони є дійсно потомками татрянських опришків, то антеценати їх мусіли бути українцями і походили з українських татринських сіл. Поляк-„опришек", хотячи дальше спокійно вести життя, осів би був у польському селі, а не в чужому для себе українському, значить: тільки українець міг осісти між українцями. Мусіли бути українські й польські опришки, отже українські й польські осади в Татрах і висланники Хмельницького до тих українських осад заходили. Моє переконання, що мусіло бути більше українських сіл у Татрах, чимраз більше скріплялося, хоч воно базувалося тільки на гіпотезах — переказах історично не справджених.

Будучи на феріях, виходив я часто на гору, звану „Висока", що лежить на б. угорській границі. З неї прекрасний вид на довколичні села. По нашій стороні на покриті снігом Татри, а по угорській на гр.-кат. парохії, на місто Любовню, на руїни старовинного замку, на Попрад, що пливе попід Любовнею. І приходило мені тоді на гадку, чи українські села, що лежать по нашій стороні, не належали колись до Любовні. Любовня з цілою спижською землею належала колись до Польщі. На замку в Любовні приймав Любомирський короля Івана Казимира, як він повертав у Польщу підчас шведського наїзду.

Пізніше, вже як священик, займав я посади в околицях дальших і не звертав уваги на ті сторони. Щойно тепер, як перечитав я дописи з Щавниці в „Ділі", стали мені знов перед очима українські села в Татрах. Вірю, що докази на їх істнування найшлися би. Хто знає, чи нема яких доказів по архівах міст: Любовня (тепер на Чехословаччині), Новий Торг, Старий і Новий Санч (якщо які архіви в тих містах взагалі находяться). Хто знає, чи найшлося би що в старому жіночому монастирі в Старому Санчі, а вже певно якісь докази мусять бути в парохіяльних актах польських парохій у тих сторонах. На жаль, все те для нашого історика сливе недоступне. Думаю, що дещо можнаб найти і в канцелярійних актах перемиської консисторії або в капітульній бібліотеці в Перемишлі, яка, як знаю, є упорядкована. Там можна би знайти неодно, що вказувало би, як далеко сягала наша перемиська епархія в 17. і 18. столітті.

Тут позволю собі відступити трохи від своєї теми. Богато наших памятників загинуло, богато річей, цікавих і цінних для істориків і взагалі для нашого народу, у великій части нікому невідомі задля нашої байдужности. Коли раз розмовляв я зі своїм тестем, бл. п. Йосифом Лозинським (автором відомої граматики), парохом у Яворові, то він сказав: „У роках 1846—1848 формувалися по наших містах т. зв. „руські ґвардії". Коли я прийшов до Яворова, слідив я, чи не найду там слідів нашої ґвардії. Але, на жаль, не найшов я нічого, а не можу припустити, щоби в такому чистому руському місті, як Яворів, „руська ґвардія" не формувалася, підчас коли по інших містах формувалася". І так поза тим, що про наші ґвардії в рр. 1846—1848 опублікував наш історик Ів. Кревецький, ми більше нічого не знаємо.

В Яворові переглядав я раз старі метрики. В метриках вінчаних знайшов я на одній картці намальований образок, як молодята у весільному строю стоять перед тетраподом. Ось маємо вже давній весільний стрій молодят яворівського міщанства. В метриках хрещення найшов я між ін. такий записний акт: „Аз єрей Зугаєвич окрестил Туркиню... За возпріємников бил князь Долгоруков, котрий підчас битности короля Саса при посольстві россійском находился". Не кажу, щоб це мало для нас яке особливе значіння оте російське посольство і князь Долгоруков, а наводжу тут це на доказ, що не одно цікаве є в старих актах по наших церквах, які служать нерідко за поживу для мишей, а також в актах, записаних у старих метриках хрещення, вінчання, а може й умерших. Може в таких метрикальних записках показалась би і якась знана історична особа, як показався князь Долгоруков у яворівській метриці. Відома прим. річ, що в нас крім чисто, себ-то корінно українських сіл є й села нині українські, але колишні кольонії татарські, волоські (з банд Ракочія), а може і шведські (зі шведського наїзду). Це показалиб нам легко як історичну дійсність записки в старих метриках. Я сам знаю одно наше село, в якому живе родина-потомки шведів, а велику часть того села замешкують потомки волохів.

Розуміється, неможлива річ, щоб якийсь наш історик їздив від села до села, шукав за старими актами й за старими метриками і перечитував ті акти й метрикальні записки. На таку працю, крім великих коштів, требаб було йому ще й яких 200 літ життя. Але є це дуже вдячна праця для наших священиків. Праця гарна, мила й незвичайно корисна і для нашої історії і нашого мистецтва.

(Продовження буде)

...ців 8, жидів 6 (1 вір.). Молотків: українців 15, жид 1. Налвірна: українців 15, ...ків 15, жидів 18. Назавізів: українців 15, поляків 1, жид 1. Парище: українців 30, німців 2. Перерісль: українців 30, поляків 8. Пнів: українців 32, поляків 5, жидів 11. Стримба: українців 16, ... Гвоздиця Лісна: українців 18, поляків 4, жидів 7. Фитьків: українців 13, поляків 3. Цуцилів: українців 10, поляків 2, жидів 8. Українські радні в переважній части національно свідомі люди, хоч у деяких селах перейшли і хруні (Жамімна). В Пасічній раду розвязано і мають відбутися нові вибори. В ... раді на 48 радних було 24 українців. У Битькові також буде розвязана рада й розписані нові вибори, а це тому, що трудно йде з вибором начальника громади.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Кому страх, а кому байдуже.

Не маю щастя до нашого коханого города. Сиджу перва тиждень, дві неділі, ... а Львів мов закляте озеро: під водою зрібаки, жаби та інше гадля можуть і переваляються, але плесо спокійне, непорушне, мертве. Але як тільки вийду ... небудь — зараз у Львові якась сензація, якась повість.

Були вже сензації і новости: політичні, мистецькі, еротичні, політично-мистецькі і мистецько-еротичні, а тепер прийшла сензація і новість... злодійська.

Львівські касокради обчистили „Центросоюз".

„Центросоюз" не дуже тим гризеться, бо був заасекурований, але асекураційне товариство посиніло.

Між нами кажучи нехай синіє, коли таке необережне і приймає асекурацію на львівські каси.

Де як де, але у Львові, в якому серед білого дня трапляються напади на чесних людей чи сельскінові футра, в якому днів Городецька вулиця спаралізована від раннього вечора до пізнього ранку, в якому стільки ріжного сорта, ... і мавір бандитів, — хіба наівний, або смішака може приймати асекурацію на каси.

Злодії — розумний народ. Не заглядали довгі часи до „Центросоюзу", бо знали, що наш чоловік не квапиться ... в кооперативах. По жидівських касах шукали за грошем, а на українські дивилися з призирством. Але процес Шварцбарта змінив погляд злодіїв на цю справу. Клич: „Свій до свого!" ... акції українських кас на злодійській біржі. Покинки до ощадности долили ще оливи до огню і маємо нарешті перший шасливий влом.

Сподіваюся, що за „Центросоюзом" підуть і інші каси наших богатших інституцій. Всі вони менш-більш у старих будинках і аж просяться до вломів.

Приватні українські фабрики чи фірми не потребують боятися вламу. Може колись і на них прийде черга, але покищо вони безпечні. Злодії добре знають, що українці не такі швидкі купувати чи ... все в своїх, коли на місці є чужий крам, дуже мало що дорожчий і ... такий добрий.

Не страшні вломники і нашим часописам. Боже! Хотів би я дожити тієї хвилі, коли в одній з українських газет появилось би таке:

„Вчора вломилися до нашої адміністрації касокради і розпоровши касу забрали 20.000 долярів. Шкода була обезпечена"...

Прекрасно булоб. Але на жаль це все ... у сфері нездійснимої фантазії...

Є ще у Львові одна стара поважна і ... інституція, яка навіть каси не потребує. Але має її, бо „ануж може колись хтось дещо"...

Це „Просвіта".

Уявляю собі міни вломників при розпоровій касі „Просвіти"...

А що булоб сміха на другий день.

Але нема страху! Злодії знаменито знають кільки „Просвіта" має членів, ... платять вкладки.

На це, що знаннє, жаден шануючий себе злодій абсолютно не вламиться.

Галантісен Чіпка.

МІН. СКАРБУ УСТУПИТЬ?

Варшава, 16. листопада 1927.

Кажуть, що впедовзі уступить мін. скарбу Чехович. Як його наслідників називають: віцемін. Гродинського, Юр. Михальського і шефа прес. бюра мін-ства скарбу Стажинського.

ТРОЦЬКОГО АРЕШТУЮТЬ?

Берлін, 16. листопада 1927.

У тут. комуністичних колах кажуть, що в найближчих днях, як лише з СРСР відідуть закорд. делегації, які приїхали на роковини революції, Троцький і Зіновєв будуть арештовані. Яка буде дальша доля арештованих, покаже найближча будуччина. В кождому разі певне є, що уряд рішився вести боротьбу з опозицією найгострішими засобами при приноровленні масових екзекуцій.

ПОЛЬСЬКО-ЛИТ. КОНФЛІКТОМ ЗАЙМЕТЬСЯ ЛІГА НАЦІЙ?

Льондон, 16. листопада 1927.

Дипльоматичний референт „Дейли Тел." Героtволь заявляє, що між вел. державами йде тепер виміна думок довірочного характеру в справі литовських зажалень на зле трактування литовських меншостей на Виленщині. Уряди прийшли до переконання, що ковенський протест треба полагодити на засіданні Ради Ліги Націй. Вибрана комісія трьох поїде на Виленщину і на місці переведе слідство. Комісія трьох має складатися з представників держав, які є далекі від польсько-литовського спору.

Біржа.

Гроші.

Доляр 8·87·25—8·87·50, канадійський доляр 8·85·00—8·85·50, корони чеські 0·26·25—0·26·50, австрійський шілінг 1·25·00—1·26·00, рум. лея 0·05·50—0·05·75, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·00—1·71·50, англійський фунт 43·10—43·50, німецька марка 2.11·95, данцігський гульден 1·72·99, червінець 30·25 31·10.

Золото: 20 кор. 35·40—36·80, 20 франків 34·00—34·40, 20 марок нім. 42·40—42·80, 10 рублів рос. 46·90—47·10.

Срібло: кор. австр. 0·66·00—0·67·00, 5 кор. австр. 3·48—3·52, фльорен австр. 1·74—1·78, рублі рос. 2·88—2·92, копійки за рубель 1·44—1·46.

Збіжа.

Пшениця двірська 46·25—47·25, пшениця селянська 44·50—4 ·50, жито 37—38·25, ячмінь бровар. 38·00—40·00, ячмінь на млива 33·50—35·50, ячмінь пастівний 31·00—32·00, овес 34·50—35·50, кукурудза румунська 31·50—32·00, бараболі рафовані 6·50 7·25, фасоля біла 45—55, фасоля колірова 40·00—50·00, горох півviкторія 60—66, горох полевий 40—50, бобик 34·50—35·50, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 36·25—37·25, льон 63·00—66·00, ріпак озимий 61·50—62·00, мука пшенична 40-проц. 81·82—82·00, мука пшенична 50-проц. 76·00—76·50, мука житня 65-проц. 59·00 ґрисік кукурудз. 52—53, мука кукур. 34·75—35·75, отруби житні 24·25 25·25, отруби пшеничні 24·25—25·25, крупи гречані 73·00—74·00, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 62—66, конюшина червона 270—300, мак синій 115—135, мак сивий 85—105, мішки ютові, нові 1·70, мішки уживані 1·50—1·60.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, І, пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

НОВИНКИ.

— **Подяка з мароканського легіону.** Дістаємо такого листа: Дозвольте цею дорогою скласти щиро-сердечну подяку редакціям „Діло", „Світ", „Колючки" і „Дзвін", а також Всеч. о. Савицькому, д-ру Дмоховському, суд. Левицькому, ад. Стецурі, п. Алиасевичеві, п. Сершкові і п-ні Пшепюрській за те, що щиро відгукнулись на лист поміщений в „Ділі" і прислали нам на далеку чужину під палюче небо Африки трохи рідних часописів, журналів та книжок. Стрілецьке наше спасибі Вам, любі читачі і читачки та просимо і надальше не забувати нас на тяжкій і невеселій чужині. Дай Боже незабаром побачитись. Ми бувші стрільці У. Н. Р. армії, а тепер чужоземні легіонери. — Осип Добрянський. Адреса: *Leg. Dobrzański M. 541., 3. Regt. étranger 1. Bat. 2. Cie. à Fez. Maroc — Afrique.*

— **Б. Лепкий на жертви повені.** Дістаємо такого листа: Виділ Союзу Українок в Перемишлі і Повітовий Комітет допомоги жертвам повені складає сердечну подяку дорогому нашому поетові Богданові Лепкому за труд, і відвідини Перемишля, та відчитання своїх творів в Українській Бесіді і в Дівочім Інститутї, даючи цим нагоду зібрати 279.70 зол. у хосен жертв повені. Посвята і жертва нашого поета тим більша, що не прийняв ніякого гонорару за свій труд, жертвуючи його від себе на допомогу нещасним жертвам повені. Щире „Спасибіг" авторові „Мотрі" за це та за гарні хвилини, які йому завдячує наше громадянство. За Союз Українок: Олена Кульчицька, за П. К. Д. Ж. П.: д-р Волод. Загайкевич.

— **Промоція Фещенка-Чопівського.** Дня 13. листопада ц. р. по святочній інавгурації шкільного року варшавської Політехніки, в присутности президента Мосціцького та представників влади, промовано на доктора технічних наук варшав. політ. проф. краківської гірничої Академії Івана Фещенка-Чопівського. Заслужений український громадянин проф. І. Фещенко-Чопівський відомий спеціаліст по металюргії, є першим доктором механічного відділу варшавської Політехніки.

— **Особисті вісти.** У віденському університеті відбулася 11. ц. м. промоція п-и маг. фарм. **Дарії Вітошинської,** доньки радн. Айтала Вітошинського, на доктора фільософії (хемії).

— **Із Львівського магістрату.** Маґістрат на вчорашнім засіданні дав дозвіл на будову кілька нових домів, призначив кілька кар за невиконання будівельних робіт і 70 кар за нехтування санітарних приписів, дав 15,000 кредиту на епідемічний шпиталь і відступив 400 сяжнів на будову бурси для дітей приват. учителів, а між іншими дав теж 5.000 зол. субвенції кооперативі „Український Театр" у Львові.

— **Напад на пос. Ґрінбавма.** Коли пос. Ґрінбавм вертав в ночі з засідання нач. ради сіон. організації у Варшаві напало на нього трьох людей і спитали його хто він. Ще Ґрінбавм не мав часу відповісти, незнакомі кинулися на нього і побили його палицями. Пос. Ґрінбавм відніс контузії на голові і руці. Власти безпеки ведуть слідство в цій справі. Поліцай, до якого пос. Ґрінбавм звернувся за інтервенцією, поводився пасивно, тому буде потягнений до відповідальности. „Хвіля" вїсвляє, що напад виконано з політ. причин, та що напасники не були жиди.

— **Священикам заборонено кандидувати.** Виленський архиепископ Яблжиковський заборонив узагалі кандидувати священикам у своїй дієцезії. Обмеження в справі кандидатури духовників видадуть перм. власти також у варшавській архідієцезії.

— **Обмеження іміґрації до Америки.** Американський мін. праці Дейвіс заявив, що приготовляє нову програму обмеження іміґрації до Зл. Держав. Передбачується м. і. поліційну реєстрацію всіх чужинців, строгішa контроля дозволів, даваних жінкам і дітям, які приїздять до Зл. Держав на основі обовязуючих контингентів, контроля приїзжих до Зл. Держав задля студій а також представників свобідних професій.

— **Зміна на становищі львівського куратора.** В найближчому часі мають послідувати зміни на становищах кураторів шкільних округів, м. і. і на становищі куратора львівського округа.

— **Офіцер-дефравдант.** З військової каси в Ланцуті поручник 10. п. кінних стрільців Ґурецький здефравдував іще в липні 17 тисяч зол., щоби втекти до кольоніяльних військ. Тепер Ґурецького арештовано у Кракові і відставлено до військового суду.

— **Львівська хроніка.** Ще кілька днів ловлять у Львові ненормальну людину, що наводить жах на сусідів або збірає юрбу цікавих. Учора якийсь добродій, зовсім голий і босий вчинив авантуру на вул. Асника 1 на подвірі, де мешкає англ. консуль. Імені його не ствердили. — Ще одна жінка, 35-літня жінка залізничника Тишковська, пробувала отруїтись. — На Підзамчі льокомотива відрізала ноги залізничому робітникові М. Ступницькому.

— **Надія, але зменшена.** Вчорашня звістка про знижку такси на пашпорти вже нині спростована з Варшави. Комісія з представників м-ства торгівлі і м-ства внутр. справ означить ціну закордонних пашпортів. Є поголоски, що ця нова ціна буде вагатись між 25 і 125 зол.

— **Півд. Тироль** знову навістила велика буря з повенею. Ріка Адига у трьох місцевостях перервала греблі і залила доокодичні винниці і поля. У місцевости Вільніос вода сягає до першого поверха.

— **Східний Інститут у Варшаві** вписав у своїй програмі науку таких мов: китайської, японської, грузинської, української, білоруської та литовської. З днем 9-го листопада науку української мови почав там п. Лев Лукасевич.

— **Катастрофи й нещастя.** Прийшли подробиці страшної катастрофи в Пітсбурґу спричиненої вибухом збірника газу; 40 убитих, кілька сотов ранених; скільки робітників присипаних землею, на-пів живими, ще невідомо. Вибух знищив фабрику і сусідні робітничі доми, так, що 5000 людей не має хати. Збірник газу був найбільшим на світі і коштував недавно 750.000 дол. — У Чіле відчули сильний землетрус, який знищив багато домів; людських жертв нема. — Недалеко Бомбаю потонув пароплав „Тукарам" з 135 пасажирами.

— **Зріст католицизму в Англії.** Англ. католицька статистика стверджує, що від 1922 до 1926 р. перейшло в Англії на католицизм 49.605 осіб, себто 1000 осіб місячно. За останні три роки число католицьких священиків зросло на 122 більше, число кат. шкіл на 163, а учнів у цих школах на 15.000 більше.

— **Рекорди.** Франц. летун Каліцо, прославлений за рекорд висоти лету став перед слідчою комісією „Почесної Леґії", обвинувачений у сфальшуванні контрольного апарату, який показує висоту лету. — Берлінський суддя здобув рекорд справедливости у розправі проти якогось монтера, який порізав лице одній дівчині: рішив, що або монтер з нею ожениться або піде до вязниці. — У Моравській Остраві викрили рекордову торгівлю: якісь „промисловці" викрадали людські кости і продавали їх фабриці клею. — В англ. містечку Джерзі парох рішив перепланити Ля Манш щоби дістати гроші на віднову церкви. — У Празі розписали конкурс на посаду офіціяльного ката; подання внесло 50 осіб, між ними: один бувш. теольог, один автор, один промисловець, один резервовий офіцир і... одна жінка!

— **Протест проти фільми.** Нім. союз звеличників Рішарда Вагнера оголосив протест проти перерібки опери „Норимберські співаки" на фільму. Союз твердить, що фільма була би профанацією такого твору. Правда, що при перерібці на фільму архитворів літератури, напр. „Фавста", письменники такого протесту не зробили.

— **Альохін—Капабланка.** 8 тижнів тягнуться у Буенос Айрес шахові змагання між двома кандидатами на лавр мистця. Розіграних партій 75 проц. Останні звістки кажуть, що у Капабланки замітне схвилювання.

— **Учитель Троцького.** На зборах „ячейки" московського університету, студенти опозиціоністи „від імені ленінського крила партії домагались скликати чесний партійний зїзд". Тоді партійники вірні Сталінові, покликали на поміч професорів: Криwцова, Бема і Алексеєва. Виступ цього останнього мав рішаюче значіння. Алексеєв — бувший шкільний учитель Троцького. І учитель, як пишуть „Ізвєстія" „висміяв старі хиби свого бувшого учня: нахил до жесту та ефекту із шкодою для здорової більшовицької аналізи". Учитель побив учня: „ячейка" відкинула резолюцію опозиції. Коли правдою є, що Троцького вбили, то видко, що його нахил до жесту та ефекту був таки сильно небезпечний.

— **Спомин по султані.** У Копенгаґені оцінювали дорогоцінности бувшого султана, призначені на продажу. Знавці рішили, що ця збірка перевищає всі інші, які вони досі бачили. Є там кінжал із смараґдом у 21 каратів, престіл із чистого золота з 20.000 перел і кілька тисяч рубінами та смараґдами. Сам престіл варт кілька між. дол. Турецький скарб має чим піддержати свій буджет.

— **Мурини і ми.** о. Петро Шарлєз Т. З. в статті „Мурини і католицизм" подає цікаві дати про муринів у північній Америці. „60 літ лише минуло від часу, коли скасували невільництво офіціяльно. Придивімся, що в тім часі зробили мурини серед трудних і неприхильних обставин. Американська статистика, неприхильна до чорної і індійської раси признає, що в Америці є 13 міліонів муринів. У цьому часі купили вони 22 міл. гектарів землі рівної всій Шотляндії. Майно їх рахують на міліярд долярів, а воно побільшується щорічно на 50 міл. Мають вони своїх 60 банків, 38 асекур. товариств, число анальфабетів впало в тім часі з 95 проц. на 25 проц., мають 20 університетів і вищих шкіл, 4000 інших шкіл, 50.000 професорів, а річно на просвіту призначують буджет 28 міл. Видають 450 часописів, найбільший з них „Шікаго-Дефендер" має 250.000 передплатників". А ми все ще уявляємо собі, що мурини це затуркана, сліпа маса рабів!

— **Лицарі „Золотого Руна".** Еспанський король Дон Альфонсо XIII. вибираючись цими днями на весілля в Неаполь, заприміти із жалом, що між його орденами бракує ордену „Золотого Руна" і

ще якусь там. Лапцюг від „Зол. Руна" розрубав камердинер, щоби його легше продати. Кілька літ тому пропав інший такий ордер Миколи II. До нині ніхто не знає, де його сховали. У світі є нині 49 „кавалірів Зол. Руна". Кажуть, що вненові зберуться всі вони в Барцельоні, у старім соборі, куди Альфонс поїде середньовічною каритою. Останнє засідання цієї дивної організації було вже досить давно, ще перед війною, бо... 1559 р. за Карла V. Можливо, що від того часу вже й протокол засідання загубився. Що ж, нелегко збиратись членам ордену „Золотого Руна", коли є нині між ними і Вільгельм II. і Поанкаре. Краще було би, якби найшлась яка сучасна Медея і позабирала „Золоте Руно" їх власникам, щоби вони не мали з ним політичних клопотів.

— **Світова всячина.** Відень святкував роковини проголошення республики. — Марокканське племя, що пірвало дітей звонків франц. губернатора Марока згодилось видати їх за пропонований викуп; порозуміння підпишуть у Бені-Меллаль. — Професійний союз металюрг. робітників у басейні Саари відкинув осуд мирової комісії і заповів страйк. — Добродійна збірка з нагоди 80-ліття Гінденбурга дала по всій Німеччині 7 міл. марок. — Є поголоски, що Бенеш має зріктись становища м-стра закорд. справ і що кандидатом є Крамарж. — У Парижі, в садку перед костелом св. Северина відкрили офіціяльно погруддя бельгійського поета Верхарна. — Суд у Шанхаю, розглянувши справу нападу російських емігрантів на генер. радянський консулят, засудив обвинувачених на 10 дол. гривни; радянський консуль запротестував проти такої низької кари. — У Відні отруїлась молода баронівна Лібіг, під впливом морфія, від якого не могла відвикнути. — Власник великанського звіринця у Гамбурзі Гагенбек, продав своє майно, наслідком фінансових клопотів, і виїжджає в Америку. — Перший льорд англ. адміральства заявив, що Англія будує тепер 12 кружлянів, 1 броненик, 4 міноноски, 6 підводних лодок і кілька помічних кораблів.

Театри.

„Коопер. Український Театр" під дирекцією Й. Стадника (вул. Шашкевича).
17-го „Кохання", песа Вільдганса.
19-го „Зачароване коло", Л. Ридля.
Початок 7·30 вечером.

Міський великий театр:
17-го „Ріголетто", опера. Виступ славного російського тенора Д. Смирнова.
18-го „Серед розтанцьованих суконь", песа Росса Ді Сан Секондо.
Початок 7·30 вечером.

Міський „Театр Новосці":
17-го „Найкраща з жінок", оперетка Вальтера Бромме.
18-го „Король Кави", оперетка.
Початок 7·30 вечером.

Кіна.

„Палас": „У сьомім небі".
„Лев" і „Апольо": „Грач у шахи" (Вязень цариці Катерини).
У кіні „Лев" незабаром: „Велич і нужда куртизани" на підставі Бальзака.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Дописи.

КОСІВЩИНА. (*Допомогова акція на Гуцульщині*). Стихійна жертвенність цілого українського народу на потерпівших від повени охоронила їх від голоду й нужди. Значну скількість усіх збірок і жертв одержала Гуцульщина, будьто дириґованих Центральним Комітетом у Львові, будьто присиланих безпосередньо жертводавцями в косівський повіт. Тяжким горем гуцула заінтересувалися може вперше серіозно його брати з Поділля і зза моря, чого доказом неоднократні поїздки селянських делегатів подільських сіл і повітів (Бережани, Бучач, Підгайці) на територію пошкодованої Гуцульщини для докладних оглядин терену катастрофи, оцінки ступня нужди і висоти потрібної допомоги. Повернувши домів, делегати збирали допомогу ще інтензивніше на місцях і засилали в наш повіт (прим. бережанський повіт переслав 20 вагонів бараболь). І коли сьогодні Гуцульщина сяк-так забезпечена на зиму, то завдячує це у великій мірі жертвенности української Америки і щирому серцю та чорноземовові Поділля. Побіч допомоги, розділеної Українським Допом. Комітетом в Кутах (і Селянською Спілкою в Косові), одержав наш повіт значнішу допомогу від старостинського комітету (около 80.000 зол. продуктами і грішми). З уваги на такий фактичний стан допомогової акції наш Комітет, маючи приблизне забезпечення потрібної консумційної допомоги, з признанням і радістю повитав надзвичайно доцільний проєкт Центрального Комітету у Львові дотично продукційної допомоги. Як не як, а розвяжуючи справу консумційної допомоги, приходилося до висновків, що те, що зїсться, пропадає марно — а зїсти можна все сьогодні, однак богато доцільніше подумати і про завтра. Бо саме питання про продукційну допомогу — це те питання, яке з відповідним зрозумінням і в правдивій постанові може поставити Гуцульщину на ноги. Через те ціла українська суспільність повинна би тепер звернути увагу не на хвилеву допомогу в цьому нещастю, а на розроблення питання про те, щоб Гуцульщина сама собі помагала як при нагальних несподіваних катастрофах, так і в спокійних обставинах щоденного життя. При розвиненім належно промислі, при вмілім використовуванні природних богацтв і при добрій економічній організації та господарці Гуцульщина не тільки не потребуватиме допомоги в будучности, але й сама зможе допомагати іншим українським землям. Тоді цілковито зникне питання про „передновок", яке хвилює всіх щороку і яке найбільше хвилює нашу Гуцульщину, а предмети виробів здібних гуцульських рук прикрашуватимуть усі краші світлиці та пишатимуться славою на цілому світі. Коли говорити поважно про розвиток і згуртування в своїх руках домашнього промислу, торговлі та ріжних родів ремесла, то треба в першу чергу подумати про підготовлення робітників для того, про вишколення людей. Треба втягнути до промислу дітей з цілої Гуцульщини, зібрати в першу чергу всіх потерпівших від повені дітей, примістити їх в захоронках, бурсах і т. д. та віддати до промислової школи в Косові і цим започаткувати перший етап продукційної допомоги цілій Гуцульщині. З другої сторони треба згуртувати увесь істнуючий вже, але слабо розвинений або запропащений в жидівських руках домашній промисл — при нашій кооперації. Через отворення прим. продукційного фонду в формі низько-процентових позичок можнаб уруxомити й утворити на цілому терені пошкодованої Гуцульщини цілий ряд споживчих кооператив. До речі кажучи, на шістьдесять сіл на терені білого Черемоша істнують досі всього дві кооперативи, а увесь торговельний рух концентрується в жидівських руках, які голодно тепер здирають від потерпівших страшні суми за товарі першої потреби наслідком недогідного транспорту по причині зірвання доріг і мостів. Населення за бідне і за темне, щоби зорганізувати свої споживчі кооперативи, не зважаючи на пильні старання в тому напрямі ПСК. у Косові. Протягом одного року можна зорганізувати кооперативи на пошкодованім терені Гуцульщини, обернути такий кредит на продукційну допомогу чи то в формі піднесення такого актуального для цілої Гуцульщини полонинського господарства, чи прим. для визволення так сильно в районі Кут і Косова розвиненого ткацького промислу з рук визискуючих посередників. Район потерпівших Кут є, як загально відомо, тереном чудово розвиненого садівництва, яке також є предметом найтяжчого визиску жидів наслідком недостачі своїх капіталів. Також кушнірський і керамічний промисл, розвинений широко в Кутах, на жаль, не зорганізований і визискуваний теж з недостачі фондів, а ще більше ізза недостачі приміщення. Тимбільше, що надія кутського міщанства на викінчення інтензивно розпочатої будови власної домівки „Народній Дім" розбилася з причини саме страшного знищення повінню загалу українського міщанства міста Кут, яке, живучи в долині Черемоша, потерпіло найгірше знищення наслідком повені і думати тепер не може про дальшу будову без якоїсь значнішої допомоги, а ненакриті мури прекрасної будівлі можуть розпастися наслідком вогкости. А кутське міщанство в свойому загалі — це білоскірники, шевці, гончарі, мулярі, боднарі і ткачі, тепер наслідком незорганізованости майже безробітні, а їх жінки, продуцентки славної гуцульської шибулі, отсього певного капіталу на цілорічні дрібні видатки, в розпуці, бо всю шибулю злобно забрав і замулив грізний Черемош. Не лиш консумційною, але й доцільною продукційною допомогою зможемо двигнути косівський повіт з руїни й нужди.

Член комітету.

З театру.

„Король кави", оперетка на 3 дії Мілера.

Після „Марусі Богуславки", „Княжни Циоківки" й „Орлова" виставив учора український театр під дир. Й. Стадника у Львові оперетку львівського композитора Мілера, премієра якої відбулася цього року на весні у великому львівському міському театрі. Оперетку цю знає отже богато наших людей з польської сцени, але це не може бути оправданням для української публики, що вона в такому незначному числі явилася на цю виставу в свойому театрі. Не може бути тимбільше, що не зважаючи на скромні засоби нашого театру, „Короля кави" виведено старанно й дбайливо.

Про вартість лібретта „Короля кави" богато говорити не приходиться. Як богато теперішніх оперетток, так і ця має штучний, натягнений, банальний зміст, в якому даремне шукати якоїсь логічної концепції, а хоч би одного порядного дотепу. До того в перекладі зроблено деякі прогріхи проти духа української мови, поминаючи такі вискази, як сакраментальне „зараз" у значінні „тепер", або такі слова (в ріжних відмінах), як „брехати", уживані в добірнім сальоновім товаристві! Це разило і в дальших виставах слід такі вислови замінити іншими. Зате музика цієї оперетки легка й мельодійна — і вона рішила про успіх „Короля кави" у нашій країні.

Виставлено „Короля кави" на українській сцені, як уже сказано вище, старанно й зі смаком. І сама гра артистів, і їх спів, і танці були без закиду й загально подобалися. Майже всі особи вісі оперетки робили враження віродостойних типів. З приємністю відмічуємо, що і строям і сценічній обстановці і декораціям п. Боровика, хоч які вони скромні, не можна було нічого закинути. Скріплена орхестра виязалася також вдоволяюче зі свого завдання.

Загально — оперетка ця пройшла з успіхом, хоч каса театру зовсім не дописала. Побажатиб, щоб українська громада Львова виявила більше інтересу й уважливости до свого рідного театру, який і так гостює в нашому місті ледви 2—3 місяці в часі цілого року.

І. Н.

Посмертні згадки.

Володимир Німців директор тютюнового монополю в Перемишлі помер ненадійно дня 11. листопада 1927 в 61-ім році життя. Похорони відбулися в неділю 13. ц. м. Вічна Йому Память! 929

Оповістки.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:

Підволочиска:
18. XI. Вій.
19. XI. Майська ніч.
20. XI. Шумі Маріца.

Тернопіль:
21. XI. Шумі Маріца.

Збörів:
22. XI. Вихрест.
23. XI. Вій.
24. XI. Запорожець за Дунаєм.

До театру заанґажовано артистку Вп. Сорокову. Орхестра театру побільшена до 8 осіб під управою диріґента п. Сарамач. — Режисер театру п. Сорока готує до постановки: „Катерину", „Аскольдову Могилу", „Гейшу" і „Пісні в Лицях". 1-6

Товариські сходини в Українськім Технічнім Товаристві з відчитами і дискусіями відбуваються кождої суботи в год. 18 в льокалі Товариства. — Виділ. 3-?

Дня 20. листопада ц. р. поблагословить відновлену церкву Успенія Пр. Д. Марії (Волоську) у Львові Впреосвящений Митрополит кир. Андрей і відслужить в ній в год. 8·30 Службу Божу. В год. 10 рано відспіває Торжественну Соборну Службу Божу Впр. о. Генеральний Вікарій А. Бачинський. На це рідке свято всіх парохіян і вірних запрошує — *Управа Парохії.*

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.